

במדינה

היתה חברת מערכת העיתון ששבק חיים למרחב ואף היתה שליחתו במיזם-אפריי קה. בשנת 1976 זכתה בפרס על כתבה בשם "הפש את עבודת האשה" שפרסמה בשבועון במחנה. היא היתה ממונה גם על הסברה בתנועת העבודה הציונית. כיום היא חברת מערכת ידיעות אחרונות. **להט הופתע**. עדה גרושה ואם לשני בנים. קיבלה את ההצעה לשמש דוברת לבקשתה כחצי-שנה לפני הבחירות. היא נכנסה לעניין במרץ האופייני לה. קשיים רבים עמדו לפניה בתחילת דרכה כדוברת. "התחלתי מנקודת אפס", מספרת עדה. "מולי עמד להט. ראש-עיר מוכר, אמן של יחסי-ציבור. המועמד שלי היה בעשר השנים האחרונות שלי בחוף-לארץ. בי

אשת-הנאשם רחל לא חבינה

מיסגרת משרד-החוץ. היה עלי להציג אותו לציבור. בעיר לא ידעו מי הוא. דווקא מטרה זו אני מרגישה שהשגתי. כיום, כל אחד בעיר יודע מי זה ברנתן. לא זו בלבד שמכירים אותו, אלא שבי-חודש וחצי האחרונים לפני הבחירות, התנהל מירוץ צמוד בינו לבין להט. זה התבטא בעיקר בשטח, ולא בסקרים ש-נערכו.

"בזמן שלמה (ציצ"י) להט נאלץ לסיר בשכונות העיר כשהוא מלווה בכ"ח-ותריביתחון, בא אחרת לכל המקומות האלה באופן חופשי ונתקבל בלבביות רבה. תוצאות הבחירות בתל-אביב אינן משקפות את המציאות שהיתה בשטח. נכון שאיני רוצה להיות חכמה לאחר-מעשה, אבל יש לי מה להגיד בעניין. היה ידוע לי שצפון העיר הלך אחרי להט, והדרום אחרי ארתור. זו היתה גם ההערכה של הליכוד. ביום הבחירות, כשכולנו באנו לשידור ברדיו, סיפר ציצ"י שבכיסו מונח מיכתב-פרידה. למקרה שייכשל. הוא עצמו הופתע מניצחונו."

עדה, שהיתה האשה-הדוברת היחידה במערכת בחירות זו, יש כמה הסברים לגבי הכישלון. היא מספרת: "אני עושה הפרדה בין מה שקרה במישור הארצי, לבין מה שקרה במישור העירוני. במישור הארצי, הרדיו והטלוויזיה חסמו בפנינו את כלי-התיקשורת. זה היה אקט בלתי-דמוקרטי, מפגע בעיקר במועמדים חדשים ולא-מוכרים. השיקול של רשות השידור היה לא-צודק. גם יום-השבטון שהוכרז ביום הבחירות, לא עזר לנו. נוצרה אווירה של פיקניק. שהקטינה את מיספר המצביעים."

תמיכה מאוחרת. עוד נקודה כאובה היא האדישות של הציבור. העיתונות כתבה כלי-כך הרבה על האדישות, שזה הפך מעין שטיפת-מוח. עוד גורם שיללי היה היעדר ספר-בוחרים מעודכן, ובמישור ה-עירוני: להט פחד במשך כל מערכת הבחירות מעימות ישיר עם ברנתן, שש פעמים הוא הוזמן למיפגש מעין זה, ושש פעמים התחמק. היו גם חריקות בעמידתה של המיפלגה מאחורי ברנתן. בקלפיות נמצאו ארבעת אלפים קולות יותר לאמת (הרשימה למועצת העיר מטעם המערך).

(המשך בעמוד 62)

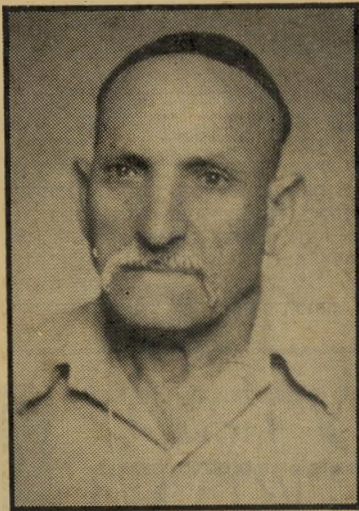
(המשך מעמוד 57)

אחרי כמה שנים גירשו אותנו. לא היה לנו כסף לשלם שכר-דירה. אף אחד לא עזר לנו. גם הילדים של משה לא עוזרים ולא מבקרים אותנו. דווקא יש להם מיקי-צעות טובים. אחד אפילו עלטא-זאקען. לפני שנה וחצי עברנו לגור כאן בחדר. כאן בסדר, אבל אין כסף בשביל כלום. חשמל עולה, אכל עולה. אנחנו מקבלים סעד. אבל מה — לא מספיק."

עכשיו אמרו לי מהמיטרה שמשה בי-בית-חולים. לא יודעת מה עשה בבית-כנסת ששמו אותו בבית-חולים. מי זה עושה ככה לאנשים? אני לא יודעת איפה הוא. לא יכולה ללכת אצלו."

אחרי שמשה לוי היכה את עודד משומר במוט ברזל כפי שטוענת המיטרה, הוא לא ברח. נשאר לשבת בבית-הכנסת עד שהגיעו מכוניות האמבולנס והמיטרה. בתום החקירה הוא נשלח לביתו. הוא נעצר שוב רק משנודע על מותו של משומר.

השבוע ביקש עורך-הדין סברין שרט, סגן בכיר ראשון לפרקליט מחוז תל-אביב, מבית-המשפט המחוזי, לעצור את משה לוי עד תום ההליכים המישפטיים נגדו. שרט גם הוסיף לבקשתו פנייה לבית-

נאשם לוי לא שפוי?

המישפט. כי ישלח את הוקן לבית-חולים לחולי-נפש, שכן הפרקליטות סבורה כי אינו מסוגל לעמוד לדין. קיימת אפשרות כי תיקו של לוי, החשוד ברצח לא יידון כלל בבית-המישפט.

תל-אביב

האשה שמאחרי הקלעים

הדוברת של ברנתן מנקה את השוהן בתחושה מעורבת של מרירות וסיפוק

בבית ארלוזורוב בתל-אביב שורר עתה שקט מדכא. שקט זועק, אחר התיסקיה שהשתוללה בבניין בשישה החודשים ה-אחרונים לפני הבחירות לראשות העיר. במקום עשרות אנשים מתרוצצים עם פלקאטים, טלפונים מצלצלים, רעש ומהרי-מה. אספים היום העובדים הספורים בי-שקט את הניירות, מנקים את שולחנותיהם וכותבים מיכתב-יחידה ללידידים.

בחדרה, שהיה עמוס ניירות ועיתונים בעת מערכת הבחירות, טרודה עדה הזו, הדוברת של אשר ("ארתור") ברנתן, בני-קוי אחרון. אחרי עבודה מאומצת של חצי-שנה, שהובילה אותה בסערה אל היום ה-גדול, הוא יום הבחירות, היא שקטה היום ומתקשה לעכל את הכישלון שנחל מועמד המערך בבחירות.

"אני בשום אופן לא מתנצלת", היא אומרת. "היתה הצבעה, ואנחנו נכשלו. אבל מה שכווא לי במיוחד, היא העובדה ש-הדבר היה בהישג-יד. לא חלמתי חלום. האמנתי בכנות, ואולי בנאיביות, שאנחנו אנצ"ח."

היא עצמה לא יצאה נפסדת. יש לה קאריירה משיעתי-רצון כעיתונאית. בעבר

דבריו של

הפרופסור

בן-עמי שרפשי"ן

על סיפור

של יבי

נמרוד

אין זאת סיקורת, במובן שאנו רגילים בה. כנגד זה, אלו שבחי יבי, על השבח שנתן הוא לזולתו. ואם, בעשיתי כך, אני מפסיד את ניתוח המשמעות של שירת יבי כשלעצמה, אני מרוויח את הנקודה אשר שנינו, הוא ואני, שאפים אליה יותר מכל.

אני מבקש להקדים בהערה על הדברים שהם דומים. יש עניין להיווכח עד כמה כל דבר שאנו עושים, דומה לנו. האמן, למשל, מצייר תמונות הניראות כמותו, כפי שהוא בחיצוניותו ובפנימיותו. אם הוא רוצה לצייר דמות אנושית, הוא עשוי להשתמש בעצמו כבדגם, או להיזכר מה היתה דמותו כאשר השתמש בה כבדגם. אם הוא בדרך כלל עצוב או מאושר, ההבעה של פניו עשויה להופיע על פני הדמויות שצייר. אם הוא ביישן, עשויות הצורות שצייר להירטע זו מזו; ויען כי הוא משקיף אל העולם מגובה מסויים, שהוא הגובה שלו, קרוב לוודאי שהדמות שצייר תופיע בגובה דומה, כלומר, ביחס דומה אל הדברים האחרים, מפני שהאמן חש שזהו הגובה הטבעי של בן אנוש. יתר על כן, האמן מניע את זרועו באורח מסויים, והתנועה שהוא עושה במכחולו דומה מאד לתנועה שהוא עושה בזרועו כאשר הוא מדבר או כאשר הוא מנסה לתפוס משהו, וכך נעשים ציוריו דומים לו, כי הם מגשימים את התנועה שעל פיה הוא מוכר לנו. המילים של יבי, המיקצבים שלו, הנושאים שלו, משקפים אותו לכא ספק; אך המלים בספרו, שהוא גלופה של כתב ידו, אפילו נראות כמותו, ועוד יותר מכך כמו גופו כאשר הוא בתנועה.

אולם, הדמיון שבין האמן ומעשה האמנות יכול להיות סמוי יותר. הבה נבחר בנושא הבדידות, שהוא כה רווח באמנות. הבדידות נולדה בתוך האמנות. אני אף מוכן להרחיק לכת ולומר שהאמנות, במשמעות של ימינו, צומחת מתוך הבדידות, מתוך המרחק הבלתי נמנע והבלתי נירצה שבין האמן ובין כל האחרים אשר הוא, כך הוא חש, היה רוצה להיות קרוב אליהם. אולם ברגע שבו אני אומר במלים או מוסר בדרך אחרת שהנני בודד, אני מניח שמישהו מאזין לי או הבחין במה שעשיתי. עצם ההצהרה שלי בדבר בדידותי עשויה לחנך אותי ממנה, לפחות לפרק זמן. האמת היא שאנו מסוגלים להיות ביחד רק מפני שאנו נפרדים, ולרחוש חיבה איש לרעהו רק מפני שאנו לבדנו וחשים שלא בשכמות איש את ריגשות רעהו.

אנו לבדנו, לפיכך, מפני שאנו ביחד, ולהיפך, אך לעולם לא לבדנו ולא ביחד כשלעצמם, בפשטות, אלא במסגרת התנאים של הנוף האנושי והבלתי אנושי, שאותו אנו מאכלסים; ואם אנו רוצים להי-טיב את היחסים שבינינו לבין עצמנו, אנו יכולים לעשות זאת רק אם נגיע למידת הריכוז והעידון המספקת כדי להיטיב את היחסים שבינינו לטבע. האם מסוגלים אנו להיות שותפים לטבע ולזכות בגמול על כך, להפוך את צחצחותם של הדברים ליותר אנושית, ואת הצחצחות האנושית ליותר דומה לדברים עצמם?

זוהי, כך אני מניח, שאלת היסוד אשר יצחק דנציגר, האמן אשר יבי יצא לשבח, שאל את עצמו, אם גם ביתר תכיפות וביתר התעמקות באמצעות רישומים ופסלים מאשר בעזרת מלים, ולבסוף, יותר באמצעות הנופים עצמם מאשר בדרכים הקונוונציונאליות יותר של האמנות. הוא חדל להיות מפסל פסלים ונהיה, לעומת זאת, לאיש המבקש לבחון ולהעריך את הטבע כפי שהוא, ועם זאת להטביע בו חותם אנושי. דומה כאילו רצה לבצע עיסקה עם הטבע. הוא היה נכון להיות תן. שליח לדבר עבירה, אם התן ייאות להיות מחסה, כלומר בית. הוא היה נכון לטפח ולהיות אומנת לעץ אלון, אם האלון ייאות לבצע את חלקו בעיסקה ולהצל עליו ועל שכמותו, אם הוא חולק עמו את תחושת המקום ואת האמונה באלוהי המקום. בשביל יצחק דנציגר, היתה תכונת הגרעיניות של אבן החול, אותה עיצב, כמו הגרעיניות של החיים עצמם, אותה קירבה ואתו ריחוק שעליהם דיברתי קודם לכן, אלה שיחסייהם ההדדיים כה שביורים, ונהפכים כה בנקל לחול.

ספרו של יבי נקרא בשם נמרוד", לזכר אחד מפסליו הבלתי נש-כחים של דנציגר. בהעניקו לספרו שם זה, ובספרו את שבחי דנציגר בשיריו, אף הוא עושה עצמו מבע למרחק שבינינו ולנוף האנושי והבלתי-אנושי שהינם התנאי להתאחדות ולאחווה כפי שהן מצויות עמנו. אולי, אם נהיה זהירים, אינטימיים ואינטואיטיביים למדי, נוכל לחוש כמו בבית.